

Katyń 1940

<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/histori/kalendarium-1/3592,pazdziernik-grudzien-1939.html>
2021-02-24, 23:43

KALENDARIUM

październik – grudzień 1939

2 X 1939 r.

Moskwa – decyzja Biura Politycznego KC WKP(b) o „rozpuszczeniu do domów” jeńców wojennych żołnierzy Białorusinów, Ukraińców i innych narodowości z tzw. Białorusi Zachodniej i tzw. Ukrainy Zachodniej, „wyodrębnieniu w oddzielną grupę jeńców wojennych żołnierzy, których strony rodzinne znajdują się w niemieckiej części Polski i zatrzymaniu ich w obozach do rozmów z Niemcami i decyzji w kwestii odesłania ich do ojczyzny”, natomiast „dla jeńców wojennych oficerów zorganizowaniu oddzielnego obozu”.

4 X 1939 r.

Moskwa – podpisanie niemiecko-sowieckiego protokołu dodatkowego do układu z 28 IX, szczegółowo opisującego nową, „ostateczną” linię graniczną między Rzeszą i ZSRR.

6 X 1939 r.

Berlin – przemówienie Adolfa Hitlera w Reichstagu: „państwa europejskie powinny być wdzięczne za to, że Rosja i Niemcy są gotowe z tego ogniska niepokoju zrobić teraz strefę pokojowego rozwoju, że oba kraje przyjmują za to odpowiedzialność”.

10 X 1939 r.

Moskwa – rozpoczęcie prac „wspólnej niemiecko-rosyjskiej komisji centralnej dla spraw granicznych”.

10 X 1939 r.

Moskwa – podpisanie sowiecko-litewskiego paktu o wzajemnej pomocy, na mocy którego ZSRR „przekazał” Litwie okręg wileński (Wilno i zachodnią część woj. wileńskiego).

12 X 1939 r.

Lwów – „Czerwony Sztandar” (sowieckie pismo w języku polskim) opublikował karykaturę przedstawiającą polowanie na polskich generałów.

12 X 1939 r.

oddziały niemieckie przejęły Suwałki z rąk sowieckich.

13 X 1939 r.

Moskwa – Biuro Polityczne KC WKP(b) postanowiło zatwierdzić propozycję ludowego komisarza (ministra) spraw wewnętrznych Ławrientija Berii i przekazać władzom niemieckim „wszystkich jeńców wojennych, żołnierzy – mieszkańców niemieckiej części byłej Polski w liczbie około 33 tysięcy osób”.

14 X 1939 r.

Berlin – oficjalny komunikat Oberkommando der Wehrmacht: „Na Wschodzie, wraz z obsadzeniem ostatnich odcinków nad Bugiem, zakończono ruch [wojsk] w kierunku niemiecko-rosyjskiej granicy stref interesów”.

19 X 1939 r.

Berlin – ratyfikacja niemiecko-sowieckiego układu o przyjaźni i granicy z 28 IX.

22 X 1939 r.

„wybory” do Zgromadzeń Ludowych tzw. Ukrainy Zachodniej i tzw. Białorusi Zachodniej.

27 i 28 X 1939 r.

oddziały litewskie zajęły Wileńszczyznę, „odstąpioną” przez ZSRR.

31 X 1939 r.

Moskwa - przemówienie przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych (premiera) Wiaczesława Mołotowa na nadzwyczajnej sesji Rady Najwyższej ZSRR: „Od czasu zawarcia 23 sierpnia sowiecko-niemieckiego paktu o nieagresji położony został kres nienormalnym stosunkom, które istniały w ciągu szeregu lat między Związkiem Sowieckim a Niemcami. Miejsce wrogości, wszelkimi sposobami podniecanej przez niektóre mocarstwa europejskie, zajęto zbliżenie się i ustanowienie przyjaznych stosunków między ZSRR i Niemcami. Dalsza poprawa tych nowych, dobrych stosunków znalazła swój wyraz w niemiecko-sowieckiej umowie o przyjaźni i o granicy między Związkiem Sowieckim i Niemcami, podpisanej 28 września w Moskwie. [...]

Po drugie, należy wskazać na taki fakt, jak wojenne rozgromienie Polski i rozpad państwa polskiego. Sfery rządzące Polski chełpiły się nie mała »trwałością« swego państwa i »potęgą« swej armii. Jednakowoż okazało się, że wystarczyło jednego uderzenia [sic] na Polskę, najpierw ze strony armii niemieckiej, a potem - Armii Czerwonej, aby nic się [sic] nie zostało z tego pokracznego dziecięcia [urodliwego dietiszcza - przekład poprawny: pokracznego bękarta] traktatu wersalskiego, jakie żyło kosztem ucisku narodowości niepolskich. [...] Ideologię hitleryzmu, jak i wszelki inny system ideologiczny, można uznawać lub negować - jest to sprawa poglądów politycznych. Ale każdy człowiek zrozumie, że ideologii nie można unicestwić siłą, że nie można z nią skończyć za pomocą wojny. Dlatego też prowadzenie takiej wojny, jak wojny o »unicestwienie hitleryzmu«, osłanianej fałszywym hasłem walki o »demokrację«, jest nie tylko bezsensowne, ale i zbrodnicze” (cytujemy według urzędowego przekładu na język polski opublikowanego wówczas w Moskwie w postaci osobnej broszury).

1 i 2 XI 1939 r.

włączenie w skład ZSRR tzw. Ukrainy Zachodniej i tzw. Białorusi Zachodniej (anektowanych ziem wschodnich RP).

Od 1 do 4 XI 1939 r.

zgrupowanie wszystkich polskich jeńców-oficerów w obozach w Kozielsku i Starobielsku, zaś policjantów, żandarmów i funkcjonariuszy służb państwowych - w Ostaszkowie.

16 XI 1939 r.

Berlin – podpisanie niemiecko-sowieckiego porozumienia o wymianie ludności pochodzenia niemieckiego ze strefy sowieckiej oraz ludności pochodzenia ukraińskiego, białoruskiego i rosyjskiego ze strefy niemieckiej. Według oficjalnego komunikatu agencji TASS: „wszystkie sprawy praktyczne, dotyczące ewakuacji, zostały rozwiązane przez układające się strony w duchu przyjaźni, odpowiadającym istniejącym stosunkom między ZSRR i Niemcami”.

23 XI 1939 r.

zakończenie niemiecko-sowieckiej akcji wymiany polskich jeńców wojennych. Łącznie strona sowiecka przekazała Niemcom przeszło 42 000, zaś strona niemiecka – przeszło 13 000 jeńców polskich. W składzie odesłanej Niemcom grupy jeńców z sowieckiego obozu jenieckiego w Kozielsku znajdował się m.in. poeta Konstanty Ildefons Gałczyński.

30 XI 1939 r.

Paryż – podpisanie przez Prezydenta RP na uchodźstwie Władysława Raczkiewicza Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 listopada 1939 r. o nieważności aktów prawnych władz okupacyjnych, uznającego za nieważne i niebyłe zarówno takie akty i zarządzenia już wydane, jak i te, „które zostaną wydane po wejściu w życie niniejszego dekretu”.

7 XII 1939 r.

Kraków – pierwsza oficjalna wizyta członków sowieckiej komisji przesiedleńczej, powitanych na Wawelu przez Generalnego Gubernatora Hansa Franka: „W duchu paktu przyjaźni, który zawarli lata ubiegłego przewidujący kierownik Unii Sowieckiej i nasz wódz Adolf Hitler, przystąpiliśmy do uzgodnienia i wspierania w duchu przyjaznym żywotnych interesów naszych dwóch narodów w najróżnorodniejszych dziedzinach. W ramach tej współpracy mieści się też rosyjsko-niemiecka umowa przesiedleńcza, która ma się przyczynić do organicznego ukształtowania narodowej przestrzeni życiowej w myśl ustalonej między naszymi państwami granicy sfer interesów. [...] Życzę Panom zupełnego powodzenia w tej pracy i wyrażam nadzieję trwałej przyjaźni rosyjsko-niemieckiej dla dobra obu naszych narodów”.

Delegacja sowiecka bawiła następnie (tego samego dnia) w Zakopanem, o czym mówił fotoreportaż zamieszczony 3 dni później na łamach „Warschauer Zeitung”, zawierający pięć zdjęć. Jak ujawnił gadzinowy „Goniec Krakowski”, zastępcą przewodniczącego delegacji był zastępca ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRR, gen. Maslennikow (mowa o komdywie Iwanie Maslennikowie). [Do dziś nie dysponujemy dowodami, czy rzeczywiście to właśnie wówczas w Zakopanem w willi „Pan Tadeusz” miała miejsce pierwsza konferencja Gestapo i NKWD na temat wspólnego zwalczania polskiego podziemia].

Do 10 XII 1939 r.

na terenie tzw. Ukrainy Zachodniej NKWD aresztował (po zakończeniu działań wojennych) 1 057 „byłych oficerów armii polskiej”.

14 XII 1939 r.

Berlin - wymiana niemieckich i sowieckich dokumentów ratyfikacyjnych niemiecko-sowieckiego układu o przyjaźni i granicy z 28 IX.

24 XII 1939 r.

Moskwa - depeza Józefa Stalina do Joachima von Ribbentropa: „Przypieczętowana krwią przyjaźń narodów Niemiec i Związku Sowieckiego ma podstawy do tego, by być długotrwała i mocna” (tekst depezy opublikowała następnego dnia moskiewska „Prawda”, zaś streszczenie - gadzinowy „Nowy Kurier Warszawski” 28 XII).

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)